

ادبیات عرب به زبان ساده

www.ketab.ir

با مقدمه :

دکتر محمد حسین بیاتی

رئیس دانشگاه عدالت

نویسنده:

محمد علی معیر محمدی

پژوهشگر و مدرس دانشگاه

سرشناسه	معیر محمدی، محمدعلی، ۱۳۶۸
عنوان و نام پدیدآور	ادبیات عرب به زبان ساده/ نویسنده محمدعلی معیرمحمدی: با مقدمه محمدحسین بیاتی
مشخصات نشر	تهران: کتاب آوا ۱۳۹۶
مشخصات ظاهری	۳۲۹ ص
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۳۴۶-۳۵۰-۹
وضعیت فهرست‌نویسی	فیا
یادداشت	کتابنامه
موضوع	زبان عربی - صرف و نحو
موضوع	Arabic language-Morphosyntax
موضوع	زبان عربی - صرف و نحو - راهنمای آموزشی
موضوع	Arabic language - Morphosyntax- Study and teaching
شناسه افزوده	بیاتی، محمدحسین، ۱۳۶۱ مقدمه‌نویس
رده‌بندی کنگره	۱۳۹۶ الف ۷ م ۴۱۴۱/PJ۶
رده‌بندی دیوینی	۴۹۲/۷۵
شماره کتابشناسی ملی	۴۷۱۹۸۱۴

ادبیات عرب به زبان ساده

مؤلف:	دکتر محمدعلی معیر محمدی
ناشر:	کتاب آوا
نوبت چاپ:	دوم ۱۴۰۰
شمارگان:	۲۰۰ نسخه
قیمت:	۱۰۰۰۰۰۰ ریال
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۳۴۶-۳۵۰-۹

نشانی دفتر مرکزی: انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، بن‌بست حقیقت، پلاک ۴، طبقه ۲، واحد ۴
شماره‌های تماس: ۶۶۹۷۴۶۴۵ | ۶۶۹۷۴۱۳۰ | ۶۶۴۰۷۹۹۳ | دورنگار: ۶۶۴۶۱۱۵۸

www.avabook.com avabook_kazemi@yahoo.com

فروشگاه کتاب آوا: اسلام‌شهر، خیابان صیاد شیرازی، جنب فرمانداری

تلفن: ۵۶۳۵۴۶۵۱

هرگونه تکثیر این اثر از طریق ارسال یا بارگذاری فایل الکترونیکی، یا چاپ و نشر کاغذی آن بدون مجوز ناشر، به هر شکل، اعم از فایل، سی‌دی، افست، ریسوگراف فتوکپی، زیراکس یا وسایل مشابه، به صورت متن کامل یا صفحاتی از آن، تحت هر نام اعم از کتاب، راهنما، جزوه، یا وسیله کمک آموزشی، در فضای واقعی یا مجازی، و همچنین توزیع، فروش، عرضه یا ارسال اثری که بدون مجوز ناشر تولید شده، موجب پیگرد قانونی است.

مقدمه دکتر محمدحسین بیاتی

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله و الصلاة و السلام على رسول الله و على آله آل الله و اللعن على اعدائهم اعداء الله
اهمیت فراگیری ادبیات عرب به عنوان کلید فهم متون دینی و اشراف بر زوایای گوناگون فرهنگ
اسلامی بر کسی پوشیده نیست. ادبیات عرب خود نیز در عرض سایر علوم اسلامی در ساحت این
فرهنگ انیق و تمدن عریق بالنده گشته و بسان دیگر دانشها ریشه در آستان ملک پاسبان آموزه های
علوی دارد.

امروزه بایسته است که با بهره گیری از تجارب قبلی آموزشی اقداماتی جدی تر از آنچه تا کنون
بوده است در راستای ارتقای کیفیت آموزش ادبیات عرب در تمامی شاخه های آن به عمل آید تا
تناسب میان زمانی که طلبه و دانشجو مصروف آموختن می نمایند با حجم و عمق آنچه که آموخته
هر چه معقول تر به نظر آید.

اینجانب بخشهایی از مسودات برادر کوشا جناب آقای دکتر معیر محمدی (زید توفیق) را مطالعه
نمودم و از خداوند متعال مسألت می دارم که آن را وافی به مقصود و در کفه حسنات ایشان جای
دهد.

و السلام

محمد حسین بیاتی

رئیس دانشگاه عدالت

فهرست مطالب

۵ مقدمه دکتر محمدحسین بیاتی

۹ مقدمه نگارنده

۲۱ فصل اول: کلیات و مبانی

۲۲ بخش اول: حروف الفبای زبان عربی

۲۲ تعداد حروف:

۲۲ بخش دوم: تعریف و تفاوت حروف شمسی و قمری

۲۲ تفاوت « الف » و « همزه »

۲۳ « انواع همزه »

۲۴ بخش سوم: شاخه های اصلی قواعد ادبیات عربی

۲۴ انواع کلمه :

۲۵ کارگاه شناخت کلمه:

۲۵ چگونگی شناخت و تمیز کلمات از یکدیگر:

۲۷ فصل دوم: صرف

۲۸ بخش اول: اسم

۲۸ علامت های اسم:

۲۸ تقسیمات اسم:

۲۸ تقسیم اسم از لحاظ جنسیت :

۲۹ علامات مؤنث : (راه های شناخت مؤنث)

۲۹ انواع مؤنث:

۳۰ تقسیم اسم به مفرد ، مثنی و جمع:

۳۰ شرایط جمع مذکر سالم :

۳۱ چه کلماتی با « ات » جمع بسته میشوند :

۳۲	اسم های اشاره:
۳۳	ضمائر:
۳۳	انواع ضمائر منفصل:
۳۴	انواع ضمائر متصل:
۳۵	تقسیم اسم به جامد و مشتق:
۳۷	طریقه ی ساختن اسم فاعل و اسم مفعول ثلاثی مزید:
۳۷	اسم مکان و زمان:
۳۸	صفت مشبّهه:
۳۹	اسم موصول:
۳۹	تعریف موصول:
۴۰	انواع موصول:
۴۰	اسمهای موصول خاص:
۴۱	تقسیم اسم به متصرف - غیر متصرف:
۴۱	تقسیم اسم به معرفه و نکره:
۴۱	انواع معارف:
۴۲	تقسیم اسم از لحاظ اعراب:
۴۲	مقصود - ممدود - منقوص - صحیح الآخر:
۴۳	انواع اعراب:
۴۳	کلمه در چه حالتی اعراب تقدیری میگیرند:
۴۵	اسمهای غیر متصرف:
۴۶	اعراب فعل مضارع: فعل مضارع دارای ۳ نوع اعراب میباشد:
۴۶	۱- مضارع مرفوع:
۴۶	۲- مضارع منصوب:
۴۷	۳- مضارع مجزوم:
۴۸	اسامی مصغر - منسوب:
۴۸	« طریقه ساختن اسم مصغر »:
۵۰	خلاصه اسامی مصغر و منسوب:

۵۰	« اسماء شرط »
۵۱	حروف شرط (اِنْ ، اَوْ)
۵۱	« اسماء استفهام »
۵۲	« اسماء اصوات »
۵۲	« اسماء فعل » (این اسم ها مبنی هستند)
۵۳	« کنایات »
۵۳	« ظروف » (مفعولٌ فيه)
۵۴	بخش دوم: فعل « مشخصات فعل »
۵۴	اقسام فعل
۵۵	فعل ماضی
۵۵	فعل مضارع
۵۷	نمونه صرف ۱۴ صیغه ماضی استمراری
۵۷	« فعل امر »
۵۷	امر غائب (امر بلام) :
۵۸	امر حاضر (امر به صیغه) :
۵۸	ثلاثی مجرد :
۵۸	حالت دوم :
۵۹	خلاصه روش ساختن فعل امر مخاطب :
۵۹	امر متکلم :
۶۰	جحد - نفی - نهی :
۶۲	نهی (امر منفی) :
۶۳	خلاصه ساختن فعل نهی :
۶۳	طریقه متعدی نمودن فعل لازم در عربی
۶۴	تبدیل فعل لازم به متعدی در ادبیات فارسی :
۶۵	تقسیم فعل به معلوم - مجهول :
۶۵	طریقه مجهول نمودن افعال
۶۸	تقسیم فعل به ثلاثی و رباعی :

- ۶۸ فعل ثلاثی مجرد:
- ۶۹ فعل ثلاثی مزید:
- ۶۹ بابهای مهم و مشهور ثلاثی مزید
- ۶۹ طریقه ساختن فعل مضارع ثلاثی مزید
- ۷۰ کاربرد ابواب ثلاثی مزید:
- ۷۱ نکته: تفاوت بابهای « مُفَاعَلَه » و « تَفَاعُل »:
- ۷۳ افعال رباعی مزید:
- ۷۴ تقسیم فعل به صحیح و معتل:
- ۷۵ نمونه صرف فعل مضاعف:
- ۷۷ انواع اِعلال:
- ۸۲ مثال از قرآن کریم:
- ۸۲ اعلال فعلهای ناقص در بابهای افعال، افتعال، انفعال، استفعال:
- ۸۳ مقرون - مفروق
- ۸۴ (ماضی مجهول)
- ۸۷ قواعد کلی اعلال:
- ۸۸ طریقه مجهول افعال، مضاعف، مهموز و معتل:
- ۸۹ مجهول افعال مضاعف
- ۹۰ مجهول افعال مهموز
- ۹۰ مجهول افعال معتل
- ۹۲ مجهول اجوف
- ۹۳ نمونه قرآنی:
- ۹۵ مجهول ناقص:
- ۹۶ نمونه قرآنی:
- ۹۷ صرف افعال مضاعف، مهموز و معتل در ثلاثی مزید:
- ۹۷ «مزیدات مضاعف»
- ۹۸ «مزیدات مهموز»
- ۹۹ «مزیدات مثال»

۹۹	« مزیدات اجوف »
۱۰۰	« مزیدات ناقص »
۱۰۱	تقسیم فعل به متصرف - غیر متصرف:
۱۰۴	بخش سوم: حرف « مشخصات حرف »
۱۰۴	حروف عامل
۱۱۰	حروف غیر عامل
۱۱۵	حروف زائد:
۱۱۵	تقسیم کلمه به معرب و مبنی:
۱۱۵	کلمات معرب :
۱۱۵	چه کلماتی مبنی هستند ؟
۱۱۶	تحلیل صرفی
۱۱۶	موارد تحلیل صرفی یا تجزیه یک اسم:
۱۱۷	موارد تجزیه یا تحلیل صرفی یک فعل :
۱۱۷	موارد تجزیه یا تحلیل صرفی یک حرف :
فصل دوم: افعال	
۱۲۰	انواع فاعل:
۱۲۰	ضمیر مستتر واجب:
۱۲۱	نائب فاعل:
۱۲۲	اقسام مفعول:
۱۲۳	انواع مفعول به :
۱۲۵	انواع ظرف:
۱۲۸	مفعول مطلق :
۱۲۸	راه تشخیص مفعول مطلق نوعی از تاکید :
۱۲۹	مفعول ^۱ له یا مفعول ^۲ (لأجله) :
۱۲۹	مفعول ^۳ معه:
۱۳۰	حروف جرّ:
۱۳۰	الصّفّه و الموصوف:

۱۳۱		اقسام صفت:
۱۳۲		مضاف و مضافیه:
۱۳۳		انواع خبر:
۱۳۴		مطابقت خبر با مبتدا:
۱۳۵		شرایط مبتدا و خبر:
۱۳۶		الف: در موارد ذیل واجب است مبتدا بر خبر مقدم گردد:
۱۳۷		ب: در موارد ذیل لازم است خبر بر مبتدا مقدم گردد:
۱۳۸		شرایط حذف مبتدا و خبر:
۱۳۹		*مواردی که واجب است مبتدا حذف گردد:
۱۳۹		*مواردی که واجب است خبر حذف گردد:
۱۴۰		افعال ناقصه:
۱۴۱		ملحق به افعال ناقصه:
۱۴۱		افعال مقاربه:
۱۴۲		افعال مقاربه به سه قسمت تقسیم می‌شوند:
۱۴۲		افعال قلوب:
۱۴۳		تفاوت اِنْ وَّ اَنَّ:
۱۴۵		حروف شبیه به اَیْسَ:
۱۴۶		حال:
۱۴۷		انواع حال:
۱۴۸		انواع تمیز:
۱۵۰		تفاوت بین حال و تمیز:
۱۵۱		انواع منادی و اعراب آنها:
۱۵۳		مشهورترین ادات استثناء عبارتند از:
۱۵۴		مستثنی به غیر:
۱۵۴		مقدم شدن مستثنی:
۱۵۴		اقسام استثناء:
۱۵۵		اعراب مستثنی: